

UPUTSTVO ZA POPUNJAVANJE STATISTIČKOG LISTIĆA O ROĐENJU (obrazac DEM-1)

Činjenica rođenja upisuje se u matičnu knjigu rođenih na osnovu Prijave rođenja.

Matičar za svako živorođeno i mrtvorodeno dijete, prilikom upisa u matičnu knjigu rođenih, **popunjava statistički listić o rođenju (obrazac DEM-1)**.

Ukoliko je riječ o višestrukom porođaju, za svako živorođeno ili mrtvorodeno dijete popunjava se po jedan listić DEM-1.

Osjenčeni dio na lijevoj strani zaglavlja obrasca matičar ne popunjava.

Popunjavanje identifikacionih podataka

U zaglavlju listića DEM-1, pored odgovora na pitanja o mjestu registracije (opština, mjesto rođenja i sjedište matičara), treba dati i podatke o matičnom području za koje se vodi matična knjiga, tekućem broju upisa i danu, mjesecu i godini upisa. Ako se matična knjiga vodi za dva ili više mjesta (naselja), upisuje se samo naziv onog mjesta (naselja) koje je kao prvo upisano na koricama knjige za to matično područje.

a) Za djecu rođenu na teritoriji SCG: "Mjesto (naselje) rođenja" (čiji je naziv upisan **na drugoj liniji**) **nalazi se** uvijek na području "opštine rođenja" (čiji je naziv upisan **na prvoj liniji**), jer je "opština rođenja" istovremeno i opština registracije činjenice rođenja.

b) Za djecu rođenu van teritorije SCG: "Mjesto (naselje) rođenja" **ne nalazi se** na području opštine registracije, već u nekoj stranoj državi. Stoga, **na prvoj liniji** se (kao "opština rođenja") upisuje naziv opštine u SCG u kojoj je slučaj registrovan, **a na drugoj liniji** se (umjesto "mjesta tj. naselja rođenja") upisuje naziv strane države u kojoj se dijete rodilo.

Nazivi navedeni **na trećoj i četvrtoj liniji** uvijek se odnose na naselja koja se nalaze na području opštine registracije u SCG (na prvoj liniji), bez obzira na to da li je riječ o djeci rođenoj na teritoriji SCG ili van teritorije SCG, odnosno da li su navedena pod tačkom a) ili tačkom b).

Objašnjenja **pod tačkom a)** važe za **djecu rođenu na teritoriji SCG**, čiji su roditelji državljani SCG ili strani državljani.

Objašnjenja **pod tačkom b)** važe za djecu koja su **rođena van teritorije SCG**, to jest u nekoj od stranih država, a čija su oba roditelja državljani SCG, ili je samo jedan roditelj državljanin SCG.

Odgovori na pitanja: godina rođenja, zdravstvena ustanova, od 1 do 14 na prvoj strani, kao i od 1 do 7 na drugoj strani obrasca DEM-1, prepisuju se iz obrasca Prijava rođenja. Prilikom upisivanja odgovora, matičar treba da postupa prema sljedećim objašnjenjima:

Godina rođenja

Upisuje se kalendarska godina rođenja djeteta.

Zdravstvena ustanova

Upisuju se naziv zdravstvene ustanove, matični broj te ustanove i redni broj jedinice u sastavu, ukoliko je zdravstvena ustanova ima. Matični broj i redni broj jedinice u sastavu prepisuju se iz "Obavještenja o razvrstavanju" jedinice razvrstavanja.

Ime djeteta

Upisati samo lično ime djeteta (ne i porodično). Ako prilikom prijave rođenja (pa ni do dana dostavljanja listića nadležnom statističkom organu) ime nije bilo prijavljeno matičaru, kao odgovor treba staviti "sin ili kći - ime još nije određeno".

Državljanstvo

Članom 7. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, državljanin države članice je i državljanin Srbije i Crne Gore.

Na osnovu tog člana, matičar je dužan da, pri upisu u matičnu knjigu, na ovo pitanje upiše tačno onakav odgovor kakav dobije od lica koje prijavljuje rođenje. Na primjer, upisuje se "SCG i Republike Srbije", "SCG i Republike Crne Gore", "SCG i Republike Srbije i Austrije", "SCG i Republike Crne Gore i Kanade", neke druge strane države, npr. "Njemačke", "Kanade" ili "Bez državljanstva".

1. Dijete je (živorođeno, mrtvorodeno)

Odgovor može biti "živorođeno", i u tom slučaju se zaokružuje šifra 1, ili "mrtvorodeno", kada se zaokružuje šifra 2.

Prema preporukama Svetske zdravstvene organizacije, definicija za živorođenje glasi: "Živorođenje je kompletno izbacivanje ili vađenje ploda iz tijela majke, nezavisno od dužine trajanja trudnoće, koji posle tog odvajanja diše ili pokazuje druge znake života, kao što su otkucaji srca, pulzacija pupčane vrpce ili jasni pokreti voljnih mišića, bez obzira na to da li je bila preisečena pupčana vrpca ili je placenta bila pripojena; svaki proizvod takvog rađanja smatra se živorođenim djetetom".

Za svako živorođeno dijete, bez obzira na to koliko dugo je ono poslije rođenja živjelo, mora se popuniti obrazac Dem-1.

Ako je dijete rođeno, odnosno izvađeno iz tijela majke bez ikakvih znakova života, tj. nije disalo ni pokazivalo neki drugi znak života (kucanje srca, pokreti mišića), smatraće se da je mrtvorodeno (kasna fetalna smrt), ali pod uslovom da je nošeno duže od 28 sedmica (7 lunarnih mjeseci - jedan lunarni mjesec ima 28 dana).

Za svako mrtvorodeno dijete popunjava se Statistički listić Dem-1.

2. Pol djeteta

Odgovor može biti "muško" (zaokružuje se šifra 1) ili "žensko" (zaokružuje se šifra 2).

3. Datum rođenja i JMBG djeteta

Upisati dan, mjesec i godinu rođenja, odnosno ostatak cifara **JMBG** (jedinstveni matični broj građana).

Matični, to jest lični broj građana preuzima se u **potpunosti**, tj. pažljivo se prepisuje svih **13 cifara** od kojih se sastoji, s tim što se prvih 7 cifara (koje predstavljaju: dan, mjesec i godinu rođenja) upisuju u kućice između kojih postoji razmak, dok se ostalih 6 cifara upisuju u spojene kućice.

Ukoliko ne postoji JMBG, upisuju se samo dan, mjesec i godina rođenja.

Datum rođenja za nahoče upisuje se prema proceni nadležnog organa koji sastavlja zapisnik o nađenom detetu.

Nahoče je nađeno, napušteno dijete nepoznatih roditelja.

4. Tjelesna masa na rođenju

Tjelesna masa na rođenju je prva masa ploda ili novorođenog djeteta izmjerena neposredno poslije rođenja i izražena u gramima.

Na primjer: ako je tjelesna masa djeteta 3 kilograma i 500 grama, upisuje se 3500.

U slučaju da se ne raspolaže Prijavom rođenja, niti se odgovor na ovo pitanje može pribaviti na drugi način, matičar ne popunjava kućice. Matičar će isto postupiti i ako obrazac popunjava za nahoče.

5. Tjelesna visina na rođenju

Tjelesna visina na rođenju je prva visina ploda ili novorođenog djeteta izmjerena neposredno poslije rođenja i izražena u centimetrima.

Na primjer, ako je tjelesna visina djeteta 56 centimetara, upisuje se 56.

U slučaju da se ne raspolaže Prijavom rođenja, niti se odgovor na ovo pitanje može pribaviti na drugi način, matičar ne popunjava kućice. Matičar će isto postupiti i ako obrazac popunjava za nahoče.

6. Gestaciona starost

Trudničko doba ili trajanje trudnoće računa se u danima ili nedjeljama trudnoće (gestacije). Mjeri se od prvog dana posljednjeg normalnog menstrualnog ciklusa i izražava se u nedjeljama.

Na primjer, ako je gestaciona starost 37 nedjelja, u kućice se upisuje 37.

U slučaju da se ne raspolaže Prijavom rođenja, niti se odgovor na ovo pitanje može pribaviti na drugi način, matičar ne popunjava kućice. Matičar će isto postupiti i ako obrazac popunjava za nahoče.

7. Da li postoje vidljive urođene anomalije

Urođene anomalije podrazumjevaju bilo koji morfološki poremećaj koji dijete donosi svojim rođenjem. Ukoliko postoje vidljive anomalije i/ili su one na rođenju dijagnostifikovane pri pregledu djeteta, zaokružuje se jedan od ponuđenih odgovora prema X reviziji Međunarodne klasifikacije bolesti.

8. Prebivalište majke

Prebivalište (mjesto stalnog stanovanja) se upisuje prema zvaničnoj teritorijalnoj organizaciji, važećoj u trenutku upisa u matičnu knjigu rođenih.

Upisuju se adresni podaci, i to: **ulica i broj, mjesto (naselje), opština** (kojoj to mjesto pripada) i **republika** u kojoj se nalazi prebivalište majke u vrijeme rođenja djeteta.

Pri upisivanju naziva mjesta (naselja) treba upisati sadašnji naziv, a ne njegov lokalni naziv, naziv nekog njegovog posebnog dijela, kao što je zaseok, mahala, neki kraj većeg gradskog naselja s posebnim nazivom, dio većeg naselja koji je prije spajanja s drugim naseljem imao drugi naziv, itd.

Za majku koja je rodila dijete van mjesta stalnog stanovanja (na primjer: u bolnici, u gostima, u kazneno-popravnom zavodu i sl.) upisuje se mjesto u kome je ona stalno nastanjena, tj. njeno prebivalište. Na primjer: ako je majka stanovnik Danilovgrada, a došla je u Podgoricu samo zbog porođaja, upisuju se adresni podaci za Opštinu Danilovgrad.

Za djecu državljana Srbije i Crne Gore koja su rođena u inostranstvu upisuje se naziv mjesta (naselja) u SCG u čiju je matičnu knjigu rođenih slučaj upisan, shodno odredbama Zakona o matičnim knjigama.

Za djecu stranih državljana sa prebivalištem u inostranstvu **koja su rođena na teritoriji SCG** adresni podaci se upisuju u zavisnosti od dužine boravka majke na teritoriji SCG.

- Ako je majka strani državljanin koji radi-boravi u SCG godinu dana i duže, upisuju se naziv mjesta (naselja) i naziv opštine u SCG u kojoj majka boravi do momenta rođenja djeteta.
- Ako je majka strani državljanin koji radi-boravi u SCG kraće od godinu dana, upisuju se naziv mjesta (naselja) i naziv strane države (umesto opštine) u kojoj se nalazi prebivalište majke do momenta rođenja djeteta.

Za djecu izbjeglih lica sa područja bivše SFRJ i raseljenih lica sa teritorije Kosova i Metohije upisuju se ulica i broj, naziv mjesta (naselja) i naziv opštine u kojoj majka **sada boravi**.

Za nahoče upisuju se naziv mjesta (naselja) i naziv opštine gdje je dijete nađeno.

9. U ovom porođaju je (broj djece, red rođenja)

Odgovor na ovo pitanje **pod a)** daje se na svakom obrascu, bez obzira na to da li je rođeno samo jedno dijete ili su rođeni blizanci, trojke ili više djece, i bez obzira na to koliko je od njih živorođeno, a koliko mrtvorodeno, pa čak i u slučaju da su sva djeca mrtvorodena. Kao odgovor, u kućice se upisuje ukupan broj djece (jedan za jedno, dva za dvojke, tri za trojke, itd.) rođene u ovom porođaju.

Odgovor **pod b)** daje se samo u slučaju višestrukog porođaja. Kao odgovor, u kućice se upisuje red rođenja djeteta u ovom porođaju (jedan za prvo, dva za drugo, tri za treće, itd.).

Ako podaci o porođaju nijesu poznati (nahoče), smatraće se da je dijete rođeno u običnom porođaju (tj. da je rođeno samo jedno dijete).

10. Koliko je majka do sada rodila djece (računajući i ovo dijete)

Kao odgovor na ovo pitanje, pod a) treba upisati ukupan broj djece koju je majka rodila, računajući i dijete za koje se popunjava listić. Treba unijeti broj djece, živorođene i mrtvorodene, iz ovog i

ranijih brakova majke, kao i broj djece ove majke rođene van braka, ali ne i broj djece iz ranijih brakova oca ili broj njegove vanbračne djece, odnosno broj usvojene djece. U kućice pod b) i v) upisuju se broj živorođene i mrtvorođene djece, čiji je zbir jednak broju upisanom pod a).

Za svako dijete rođeno u višestrukome porođaju (blizanci, trojke, četvorke) popunjava se jedan listić, prema redu rođenja djeteta u tom porođaju. Prema tome, kao odgovor za prvo dijete iz višestrukog porođaja uzeće se u obzir samo jedno dijete, za drugo će se uzeti u obzir dvoje djece, itd. Tom broju treba dodati broj djece iz ranijih porođaja ove majke. Na primjer: majka je prije porođaja za koji se podnosi prijava rodila dvoje žive djece, a sada se prijavljuje još troje djece iz trostrukog porođaja, od kojih je prvo živorođeno, a drugo i treće mrtvorođeno. Odgovor u listiću za prvo dijete iz ovog porođaja glasiće: ukupno - tri, živorođeno - tri, mrtvorođeno - nijedno (nula u obje kućice); u listiću za drugo dijete: ukupno - četiri, živorođeno - tri, mrtvorođeno - jedan, u listiću za treće dijete: ukupno - pet, živorođeno - tri, mrtvorođeno - dva.

Za nahoče, kućice ostaju nepopunjene.

11. Koliko je od te djece u životu

Odgovor na ovo pitanje obuhvata djecu koja su bila u životu u momentu rođenja ovog djeteta, uključujući i njega, ako je ono rođeno živo, čak i ako je odmah po rođenju umrlo (traži se podatak o broju žive djece u momentu rođenja, a ne u momentu upisa u matičnu knjigu). Odgovor obuhvata samo djecu koju je rodila ova majka u ovom ili u ranijim brakovima i van braka. Obuhvataju se sva još živa djeca ove majke, bez obzira na to da li ta djeca žive u zajednici s njom ili odvojeno.

Broj djece u životu može biti jednak ili manji od broja živorođene djece, koji je upisan pod b) kod pitanja 10.

Ako se listić popunjava za dijete iz višestrukog porođaja, treba pri upisivanju odgovora na ovo pitanje voditi računa o redu rođenja svakog djeteta u tom porođaju. Na primjer, ako je majka u višestrukome porođaju rodila jedno živo i jedno mrtvo dijete, a od ranije rođene djece ima dvoje žive, odgovor na listiću za prvo dijete biće "tri", a za drugo dijete takođe "tri".

Međutim, ako se prvo upisuje mrtvorođeno dijete, onda će odgovor na prvom listiću biti "dva", a na drugom "tri".

Za nahoče, kućice ostaju nepopunjene.

12. U kom braku majke je ovo dijete rođeno

Kao odgovor na ovo pitanje, zaokružuje se:

1 - za prvi brak; 2 - za drugi brak; 3 - za treći i svaki sledeći zaključeni brak. U obzir se uzimaju samo brakovi zaključeni prema odredbama Zakona o braku.

Za dijete rođeno van braka, kao odgovor na ovo pitanje, zaokružuje se šifra 4 (dijete je rođeno van braka), a za nahoče šifra 5.

Na pitanja 13 i 14 odgovor se daje samo ako je kod pitanja 12 zaokružena šifra: 1, 2 ili 3.

13. Datum zaključenja braka roditelja

Kao odgovor na ovo pitanje, u kućice treba upisati dan, mjesec i godinu zaključenja braka roditelja. Taj podatak matičar treba da provjeri prema matičnoj knjizi vjenčanih, a ako brak nije zaključen na njegovom području, onda od prijavioca treba da traži izvod iz matične knjige vjenčanih ili drugi dokaz o datumu zaključenja braka roditelja.

14. Koliko je majka rodila djece u ovom braku (računajući i ovo dijete)

Kao odgovor na ovo pitanje, upisuju se podaci o broju djece (ukupno živorođene i mrtvorodene) koju je majka rodila samo u sadašnjem (zakonitom) braku. Ne treba upisivati broj djece rođene u ranijim brakovima ili van braka. Sva ostala objašnjenja data uz pitanje 10 važe i za ovo pitanje.

15. Da li je majka na privremenom radu - boravku u inostranstvu:

U slučaju kada je majka (državljanin SCG sa prebivalištem u SCG) na privremenom radu - boravku u inostranstvu:

- kraće od jedne godine, zaokružuje se šifra 1;
- godinu dana i duže, zaokružuje se šifra 2.

U svim ostalim slučajevima, tj. ako majka nije na privremenom radu - boravku u inostranstvu, zaokružuje se šifra 3.

16. Da li je majka strani državljanin koji privremeno radi - boravi u SCG:

U slučaju kada je majka strani državljanin sa prebivalištem u inostranstvu, a privremeno radi - boravi u SCG:

- kraće od jedne godine, zaokružuje se šifra 1;
- godinu dana i duže, zaokružuje se šifra 2.

U svim ostalim slučajevima, tj. ako majka nije na privremenom radu - boravku u SCG, zaokružuje se šifra 3.

17. Gdje je dijete rođeno i uz čiju pomoć

Kao odgovor, može biti zaokružena samo jedna od šifara: 1, 2, 3 ili 4.

Šifra 1, ako je dijete rođeno u zdravstvenoj ustanovi (bolnica, porodilište), bez obzira na to ko je majci pružio pomoć pri porođaju.

Šifre 2, 3 ili 4, ako je dijete rođeno na drugom mjestu (npr. u stanu), u zavisnosti od toga ko je majci pružio pomoć pri porođaju:

- šifra 2, ako je pomoć pri porođaju pružio ljekar;
- šifra 3, ako je pomoć pri porođaju pružila samo akušerska sestra-babica;
- šifra 4, ako je pomoć pri porođaju pružila: medicinska sestra, ljekarski pomoćnik, bolničarka ili drugo lice koje ima srednju medicinsku školu i nije kvalifikovano za ukazivanje pomoći pri porođaju. Ova šifra će se zaokružiti i u slučajevima kada je pri porođaju pomoć pružilo lice koje nema za to stručnih kvalifikacija.

Za nahoče se, takođe, zaokružuje šifra 4.

PODACI O OCU I MAJCI

S obzirom na to da su pitanja o ocu i majci iste sadržine, uputstva za upisivanje odgovora daju se istovremeno za obje grupe pitanja, s tim što ispred svakog pitanja stoje isti redni brojevi, od kojih se prvi odnosi na pitanje za oca, a drugi za majku.

Podaci o ocu i majci (pitanja od 1 do 7) unose se ne samo za dijete rođeno u braku, već i za dijete rođeno van braka, ako su podaci poznati prilikom prijave djeteta za upis u matičnu knjigu rođenih, ili najkasnije do dana dostavljanja listića nadležnom zavodu za statistiku.

Za djecu rođenu van braka, za koju do dana dostavljanja listića nisu poznati podaci o ocu, kućice ostaju nepopunjene, to jest ne zaokružuje se ni jedan modalitet kao odgovor na pitanja od 1 do 7.

Za nahoče, kod pitanja od 1 do 7, koja se odnose na podatke o roditeljima, kućice ostaju nepopunjene.

1. Prezime i ime

Upisuju se prezime i ime oca, odnosno majke, u svemu onako kako je upisano u matičnu knjigu rođenih.

2. Datum rođenja

U kućice upisati dan, mjesec i godinu rođenja oca, odnosno majke. Podatke treba uzeti iz izvoda iz matične knjige rođenih.

3. Državljanstvo

Članom 7. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, državljanin države članice je i državljanin Srbije i Crne Gore.

Matičar je dužan da na ovo pitanje upiše tačno onakav odgovor kakav dobije od lica koje prijavljuje rođenje. Na primjer, upisuje se "SCG i Republike Crne Gore ", "SCG i Republike Srbije ", "SCG i Republike Srbije i Austrije", "SCG i Republike Crne Gore i Kanade", neke druge strane države, npr: "Njemačke", "Kanade" ili "Bez državljanstva".

4. Nacionalna ili etnička pripadnost

Članom 34. Ustava Republike Crne Gore, građaninu se jamči sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti i kulture i sloboda upotrebe svog jezika i pisma. Građanin nije dužan da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Na osnovu ovog člana, matičar je dužan da na ovo pitanje upiše tačno onakav odgovor kakav dobije od lica koje prijavljuje slučaj za upis u matičnu knjigu. Na primjer, upisuje se Crnogorac, Srbin, Jugosloven, ili neka druga nacionalna ili etnička pripadnost.

Shodno tome, prijavitelac može i da se ne izjasni po ovom pitanju. U tom slučaju, matičar će upisati sledeći odgovor: "Nije se izjasnio".

5. Vjeroispovjest

Članom 34. Ustava Republike Crne Gore, građaninu se jamči sloboda vjeroispovjesti koja obuhvata slobodu vjerovanja, ispovijedanja vjere i vršenja vjerskih obreda, odnosno, mogućnost neizjašnjavanja o vjerskom uvjerenju.

Na osnovu ovih ustavnih odredbi, matičar je dužan da na ovo pitanje upiše tačno onakav odgovor kakav dobije od lica pri upisu u matičnu knjigu. Na primjer, upisuje se "Pravoslavna", "Katolička", "Protestantska" ili neka druga vjerska pripadnost ili, pak, "Nije vjernik".

Shodno tome, prijavitelac može i da se ne izjasni po ovom pitanju, i u tom slučaju matičar će upisati sledeći odgovor: "Nije se izjasnio".

6. Najviša završena škola

Kao odgovor na ovo pitanje, zaokružuje se šifra koja odgovara najvišoj završenoj školi oca, odnosno majke.

Pod najvišom završenom školom podrazumjeva se vrsta škole čijim je završavanjem lice steklo najviši stepen obrazovanja. Pri tome, ne treba praviti razliku u tome da li je školska sprema stečena završavanjem redovne škole ili škole koja zamjenjuje redovnu školu (na primjer: škola za obrazovanje odraslih), odnosno polaganjem ispita u redovnoj školi ili završavanjem nekog kursa za skraćeno školovanje kojim se stiče svjedočanstvo neke redovne škole. Kursevi čijim završavanjem se ne stiče svjedočanstvo redovne škole (na primjer: kurs za daktilografe, za knjigovođe i sl.) ne uzimaju se u obzir kao odgovori na ovo pitanje. U ovakvim slučajevima, zaokružuje se šifra koja odgovara prethodno završenoj školi.

Za lice koje ima stepen magistra ili doktora nauka zaokružuje se šifra 6.

Za lice koje je završilo vojnu školu ili školu za unutrašnje poslove upisuje se stepen te škole: srednja, viša ili visoka škola.

Za lice koje je završilo I stepen studija na fakultetu koji ima ili je imao stepene prema važećim propisima, i koje posjeduje diplomu o završenom I stepenu zaokružuje se šifra 5.

Ako je lice završilo neku školu u inostranstvu, kao odgovor treba zaokružiti odgovarajući stepen te škole, tj. osnovna, srednja, viša ili visoka škola.

7. Aktivnost

Odgovor se daje zaokruživanjem **samo jedne šifre** od 1 do 9.

Ako za oca, odnosno majku mogu da se zaokruže dve šifre, onda se uvijek zaokružuje šifra manje brojčane vrijednosti.

Tako, na primjer, ako je majka istovremeno domaćica i porodični penzioner, treba zaokružiti šifru 4 (penzioner), a ne šifru 6 (domaćica).

Ukoliko je zaokružena šifra 1 ili šifra 2, obavezno se na liniji upisuje **i potpun naziv zanimanja koje otac, odnosno majka obavlja**.

Ako otac ili majka ne obavljaju zanimanje, zaokružuje se jedna šifara od 3 do 9.

Obavlja zanimanje u radnom odnosu

Šifra 1 zaokružuje se za roditelje koji obavljaju neko zanimanje, odnosno obavljaju određenu vrstu posla radi sticanja sredstava za život u SCG. Ovaj odgovor treba zaokružiti samo za:

- lica u radnom odnosu (na neodređeno ili određeno vrijeme), bez obzira na to u kom su obliku svojine zaposleni (društvena, privatna, mješovita, zadružna, itd.) i na koji način je organizovano preduzeće, zadruga ili ustanova u kojoj lice radi (društveno ili javno

preduzeće, akcionarsko društvo, zadruga itd.), kao i da li zanimanje obavljaju u privrednim ili vanprivrednim djelatnostima.

Ostali koji obavljaju zanimanje

Šifra 2 zaokružuje se za roditelje koji pripadaju jednoj od sledećih kategorija:

- Lica koja obavljaju neki posao u cilju sticanja sredstava za život **van radnog odnosa**. Ovdje treba uključiti sva lica koja obavljaju raznovrsne poslove prema pismenom ili usmenom dogovoru s poslodavcem ili koja rade samostalno, pod uslovom da ne ostvaruju pravo na radni staž, tj. penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje. Ovaj odgovor treba zaokružiti za sva lica koja obavljaju zanatske poslove, poslove u kućnoj radinosti, kao i sve druge poslove za čije se obavljanje ne uplaćuju porezi i doprinosi (rad kućnih pomoćnica, davanje časova ili održavanje kurseva, rad uličnih i drugi prodavaca, kao i rad drugih lica čiji rad nije registrovan);
- Lica koja u svojstvu vlasnika ili suvlasnika preduzeća ili radnje (**poslodavac**) zapošljavaju druga lica za koja uplaćuju poreze i doprinose;
- **Individualne poljoprivrednike** koji samostalno obavljaju neko poljoprivredno zanimanje, na svom ili tuđem poljoprivrednom gazdinstvu, bilo da su vlasnici imanja, članovi domaćinstva vlasnika ili zakupci i nadničari na tuđem imanju;
- Lica koja **samostalno obavljaju djelatnost** u privatnoj radnji, ordinaciji, apoteci i dr., pod uslovom da ne zapošljavaju druga lica;
- Članove porodičnog domaćinstva (bračni drug, djeca, roditelji) koji rade u radnji nekog od članova domaćinstva za koje se ne uplaćuje radni staž (penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje);
- Lica koja su prekinula rad radi odsluženja vojnog roka ili izdržavanja kazne.

Zanimanje oca, odnosno majke određuje se prvenstveno prema vrsti poslova koje obavlja, **a ne prema školskoj spremi** koju poseduje. Tako, na primjer, lice koje je završilo pravni fakultet može da bude: profesor fakulteta, sudija vrhovnog suda, advokat, novinar, šef računovodstva, itd. Isto tako, ako je lice završilo pravni fakultet, a stiće sredstva za život obavljanjem nekog zanimanja za koje nije potrebna visoka stručna sprema, onda se upisuje naziv tog zanimanja (npr. konobar, taksista i sl.).

U slučaju da se ne zna naziv zanimanja koji odgovara poslu koji otac, odnosno majka obavlja, na liniji treba da se opiše posao koji otac, odnosno majka obavlja (na primjer: prodavac na uličnoj tezgi, radi na utovaru robe, pakuje gotovu robu i dr.).

PRIMJERI ZA PRAVILNO UPISIVANJE NAZIVA ZANIMANJA ZA LICA ZA KOJA JE
ZAOKRUŽEN BROJ 1 ILI 2

Nepotpuni i uopšteni odgovori:	Pravilni odgovori:
Poljoprivrednik	Poljoprivrednik (stočar, ratar, vočar) - proizvođač za tržište Poljoprivrednik - proizvođač za sopstvene potrebe
Poljoprivredni radnik	Poljoprivredni pomoćni radnik (u stočarstvu, ratarstvu, itd.)
Ribar	Slatkovodni ribar, Ribar na moru, Radnik u ribnjaku
Metalski radnik	Metalostrugar zanatlija, Metalostrugar industrijski, Livac zanatlija, Livac industrijski
Drvoprerađivački radnik	Drvostrugar zanatlija, Drvostrugar industrijski
Tekstilni radnik	Ručni pletač tekstila zanatlija, Mašinski pletač tekstila zanatlija, Mašinski pletač tekstila u industriji
Pekar, Mesar	Pekar zanatlija, Pekar industrijski, Mesar zanatlija, Mesar industrijski
Profesor, Predavač	Profesor u srednjoj školi, Profesor u višoj školi, Profesor na fakultetu (bez obzira na predmet); isto i za predavača
Službenik, Referent, Inspektor, Savjetnik	Matičar, Referent za socijalnu zaštitu, Sanitarni inspektor, Pravni savjetnik
Zdravstveni radnik	Medicinska sestra, Fizioterapeut, Ljekar-specijalista opšte medicine
Poslovođa, Nadzornik, Predradnik	Poslovođa miner, Nadzornik tkanja, Predradnik u proizvodnji azota
Inženjer	Građevinski, Elektrotehnički, Mašinski inženjer, itd.
Tehničar	Građevinski, Mašinski, Rudarski tehničar, itd.
Umjetnik	Književnik, Vajar, Slikar, Kompozitor, itd.
Nestručni radnik, Nekvalifikovani radnik	Paker, Mjerač, Sortirer, Nosač
Rukovodilac	Rukovodilac - menadžer u poljoprivredi (u građevinarstvu, trgovini, ugostiteljstvu, saobraćaju, finansijama)

Nezaposlen

Šifra 3 zaokružuje se za oca, odnosno majku koja nema posao kojim stiže sredstva za život i koja traži posao preko službe za zapošljavanje (tržišta rada) ili samostalno.

Penzioner

Šifra 4 zaokružuje se za oca, odnosno majku koja ima rješenje o penziji, bilo da je pravo na penziju ostvarila ličnim radom (starosni ili invalidski penzioner) bilo kao član porodice (porodični penzioner).

Lice s drugim ličnim prihodom

Šifra 5 zaokružuje se za oca, odnosno majku koja kao osnovni izvor sredstava za život ima prihod od imovine (tj. ne radi i nije penzioner). **Prihodi od imovine** mogu se ostvariti izdavanjem stambenih ili poslovnih prostorija; davanjem u zakup poljoprivrednog zemljišta; na osnovu posjedovanja vrijednosnih papira (akcije, dionice) i dr. Ovaj odgovor se zaokružuje i za lice kome je osnovni izvor sredstava za život socijalna pomoć, alimentacija, invalidnina, stipendija i sl.

Domaćica

Šifra 6 zaokružuje se za izdržavano žensko lice staro 15 i više godina, koje najveći dio vremena tokom dana provodi u obavljanju kućnih poslova (spremanje stana, pripremanje hrane, njega djece i sl.).

Za žensko lice koje veći dio vremena provodi obavljajući poljoprivredne poslove na porodičnom gazdinstvu, na poslovima izrade predmeta domaće radinosti radi prodaje, na poslovima u zanatskoj, ugostiteljskoj i drugoj radnji nekog od članova domaćinstva treba zaokružiti odgovarajuću šifru predviđenu za lice koje obavlja zanimanje.

Učenik ili student

Šifra 7 zaokružuje se za oca, odnosno majku koja redovno ili vanredno pohađa neku školu (osnovnu, srednju, višu ili visoku), pod uslovom da ne obavlja zanimanje, ne traži posao i da nije penzioner.

Ostala izdržavana lica

Šifra 8 zaokružuje se za oca, odnosno majku koja se ne može razvrstati ni u jednu od navedenih grupa (od 3 do 7). Ovaj odgovor se zaokružuje i za oca, odnosno majku staru 15 i više godina, koja ne obavlja zanimanje zbog starosti, bolesti ili invalidnosti.

Lice na privremenom radu - boravku u inostranstvu

Šifra 9 zaokružuje se samo za oca, odnosno majku koja privremeno radi u inostranstvu kod stranog poslodavca ili je na samostalnom radu, kao i za člana porodice koji sa njom boravi u inostranstvu.